

Toimittanut **RISTO NEVANLINNA**

TRINGALAISTEN RETKIMAILTA

 Tringary tringa_ry tringa.ry

Lintumatkailuhanke käyntiin Hangon lintuasemalla

1,5 vuotta kestävä hankkeen aikana Haliaksella kehitetään ja kokeillaan lintumatkailu- ja opastustoimintaa. Asema voi jatkossa saada näistä tukea toiminnalleen.

Uudenmaan ELY-keskus myönsi viime kesäkuussa Leader-tukea Tringan ”Lintumatkailu Hangon Tulliniemellä” -kehityshankkeelle. Hanke saatiin käyntiin elokuussa, ja hanke jatkuu vuoden 2020 loppuun. Hankkeen osa-aikaiseksi koordinaattoriksi palkattiin Tringan toiminnanjohtaja **Johannes Silvonen**. Leader-tuki korvaa puolet hankkeen kuluista, loput kulut katetaan Tringan omalla rahoituksella sekä talkootyöllä.

Vaikka lintumatkailu on maailmalla nopeasti kasvava matkailun osa-alue, kaupallista lintumatkailutoimintaa on Suomessa ja etenkin Uudellamaalla vielä verrattain vähän. Hankoniemä on yksi maamme tunnetuimmista linturetkikohteista ja Tulliniemi Hangon tärkeimpiä lintupaikkoja. Huolimatta Hangon houkuttelevuudesta lintu- ja luontoretkeilijöiden keskuudessa, alueelta ei löydy lintuihin keskittyviä opas-

tuspalveluita. Lintuasematoiminnan ja lintumatkailun yhteensovittamisesta löytyy maailmalta paljon esimerkkejä, mutta Suomen lintuasemilla ei ole aikaisemmin harjoitettu kaupallista lintuopastus- tai lintumatkailutoimintaa. Hankkeen tavoitteena on luoda Hangon Tulliniemen kärkeä Uddskatanilla sijaitsevan Hangon lintuaseman eli Haliaksen retkiopastuksiin pohjautuva toimintamalli, joka tukee alueen luonto- ja lintumatkailua sekä ympäristökasvatusta ja tuo samalla tuloja lintuasemalle.

Hangon lintuasema sijaitsi ensimmäiset 35 toimintavuottaan yleisöltä suljettuna alueella sataman aitojen takana. Kun vuonna 2014 Tulliniemelle avattiin luontopolku, Haliaksen saavutettavuus parani merkittävästi. Viime vuonna Tulliniemen luontopolulle tehtiin lähes 27 000 käyntiä.

LEADER

Pomoväst

Nyt Haliaksen viettäessä 40-vuotisjuhla-vuotta lintuasema ja sen toiminta on tarkoitus tuoda entistä paremmin sekä lintu- ja luontoharrastajien, paikallisten asukkaiden että matkailijoiden tietoon. Lintuopastuksia on tarkoitus kokeilla ja kehittää hankkeen aikana etupäässä kolmelle asiakasryhmälle: linnusta ja luonnosta kiinnostuneille matkailijoille, yrityksille sekä koululais- ja opiskelijaryhmille. Tavoite on, että hankkeen jälkeen lintuasemalla on tarjolla säännöllistä ja ammattimaista opastustoimintaa. Opastusten myötä Haliaksella vierailijoiden tietämys linnuista ja alueen luonnosta kasvaa ja opastukset tarjoavat kävijöille monipuolisia luontoelämyksiä.

Retkeläisten
opastusta Haliaksella.
© **Aleksi Lehikoinen**

TRINGA 3/2019

TULEVIA TAPAHTUMIA

- 12.10.** Torniopastus Lammassaaren lintulavalla klo 16-18. Lammassaaren uudelle katselulavalle on esteetön pääsy Pornaistenniemen luontopolulta. Säävaraus.
- 20.10.** Muutonseurantaa Vuosaaren täyttömäellä klo 9.30–14.00. Muuttoa tarkkaillaan Vuosaaren täyttömäkialueen pohjoispään laelta. Mukaan voi tulla omatoimisesti pitkin päivää. Oppaana Mikko Salonen.
- 6.11.** Munaretki Luonnontieteelliseen museoon klo 15.30–17.30. Intendentti Jari Valkama esittelee museon lintuaiheista toimintaa ja linnunmunakokoelmaa. Retki on vain Tringan jäsenille ja maksullinen.
- 7.11.** Tringan sääntömääräinen syyskokous Tieteiden talossa (Kirkkokatu 6, sali 104) klo 18.
- 30.11.** Talvinen metsäretki Sipoonkorpeen. Kävelyretkellä Sipoonkorven Fiskträskin- Bakunkärrin alueella tutustutaan talven lintuihin ja ihaillaan levolle vaipuvaa metsäluontoa. Retken pituus sään mukaan 2-3 tuntia, kävelyä kertyy 4-7 kilometriä. Oppaana Mikko Salonen. Netti-ilmoittautuminen 29.11.2019 mennessä.
- 6.12.** Tringan talviralli. Kokoa oma joukkue ja ilmoittaudu mukaan! Lisätiedot: www.tringa.fi/rallit
- 12.12.** Joulukuun kuukausikokous klo 18–20. Tringan joulukuun kuukausikokous pidetään Tieteiden talossa 12. joulukuuta. Kokouspäivä on poikkeuksellisesti vasta kuukauden toinen torstai ja kokoustilana sali 505.

Syksyn lasten retket: 5.10. Kirkkonummi; 9.11. Helsingin Vanhankaupunginlahti; 7.12. Espoon Laajalahti. Näillä retkillä tutustutaan pääkaupunkiseudun lintuihin ja lintupaikkoihin Tringan oppaiden seurassa. Kiiarit ja omat eväät mukaan, säänmukainen pukeutuminen. Myös vanhemmat ja isovanhemmat ovat tervetulleita! Lasten retket ovat maksuttomia, ilmoittautuminen ennakkoon. Tiedustelut: juv@tringa.fi

Nuorten linturyhmä retkeilee Tringan alueen parhailla lintupaikoilla hyvässä seurassa. Uudet ja aloittelevat (n. 12–25-vuotiaat) lintuharrastajat ovat aina tervetulleita mukaan! Ryhmä kokoontuu syksyllä kerran kuussa ja järjestää retkiä lähelle ja kauemmas. Seuraa Tringan nuoria instagramissa @tringa.nuoret. Lisätietoja ja tulevat retket löydät verkosta: www.tringa.fi/nuorisojaosto

Tapahtumakalenteri tringa.fi/tapahtumat Retkimaksut ja ilmoittautumiset tringa.tapahtumiin.fi

Ensin niitetään ja sitten kiitetään!

Viikatteet heiluivat ja raivaussahat lauloi-
vat, kun rantaniittyjä hoidettiin kuntoon
kesän loppuksi Hangon lintuasemalla eli
Haliaksella ja Viikin Vanhankaupungin-
lahdella. Jo perinteeksi muotoutuneisiin
kesätalkoisiin osallistui parikymmentä työ-
myyriä, ja raskas raivaus sujui joutuisasti.
Talkootyöstä on selvästi hyötyä. Esimer-
kiksi pikkulepinkäinen on palannut pesi-
mään Hangon lintuaseman avoimena pide-
tylle rantaniitylle.

Haliaksen talkoissa kunnostettiin
myös asemarakennusta, jonka kivijalka on
jo satavuotias. Asema sai kokonaan uuden
vesikatteen ja vanhojen ikkunoiden kar-

meja kunnostettiin kittaamalla ja maalaa-
malla. Pala palalta uudistuva lintuasema
tarjoaa entistä paremmat puitteet lintu-
asemakäynnille. Rengastajien ja havain-
noijien kannattaakin varata syksyn ase-
mavuorot pikaisesti!

Haliaksella järjestettiin aseman nel-
jäs avoimien ovien tapahtuma syyskauden
alussa 10.8. Aamuvahain oli vuorossa opas-
tettu retki Haliaksen ystäville eli aseman
omalle tukiringille ja myöhemmin päivällä
yleisiä opastuskierroksia. Tapahtuma sat-
tui hyvään alkusyksyiseen muuttopäivään,
joka toi mukanaan metsäkivisiä ja isokuo-
veja ja verkoiltakin ihailtavaksi runsaasti

pajulintuja ja hernekerttuja.

Tringa on erittäin kiitollinen aseman
tukirinkiin liittyneiden yksityishenkilöiden
halusta osallistua lintuaseman toiminnan
uudistamiseen. On syytä kiittää myös yri-
tyksiä jotka ovat tukeneet talkootoimin-
taa. Kattoremontti toteutettiin yhteis-
työssä K-Rauta Karjaan ja emonttia var-
ten Kerabit Titan -katteen toimittaneen
Kerabitin kanssa. Viikin talkoita on tuke-
nut Husqvarna ja Helsingin kaupunki. Kii-
tokset tuesta!

Kaisa Välimäki

Tunnelmia lintuviikolta. Oikeassa alareunassa Merja Talvela (oik.), Nico Niemenmaa, Juha Lindy ja Eetu Paljakka.

Porkkalan lintuviikko 20.–26.5.

Tringa järjesti yhteistyössä Kirkkonummen ympäristöyhdistys KYY ry:n kanssa toukokuun lopulla ensimmäistä kertaa Porkkalan lintuviikko -tapahtuman.

Porkkalan lintuviikko kokosi kaikenikäisiä lintu- ja luontoharrastajia retkeilemään Kirkkonummen luontokohteisiin sekä monipuolisten asiantuntijaluentojen pariin. Tarkoituksena oli tuoda esille avoimien tilaisuuksien myötä Porkkalan erityisyys luonto- ja retkikohteena sekä paikallisille että kenelle tahansa kiinnostuneelle. Toiveena on tehdä tapahtumasta perinne.

Viikon ohjelma alkoi Kirkkonummen torilta, jossa tapahtuman järjestäjiin kuuluvat **Merja Talvela** ja **Nico Niemenmaa** sekä monipuolinen luontokonkari **Asko Mäenpää** jututtivat torikansaa samalla havainnoiden parikymmentä eri lajia. Melkein kaikki ohikulkijat osoittivat kiinnostusta lintuihin, materiaalit lähes loppuivat ja jokaisella paikalle tulleella oli kerrottavaa tai kysyttävää luonnosta, linnuista tai kunnan toimista omalla lähialueellaan.

Viikon ensimmäisellä luennolla **Kati Vierikko** Suomen Ympäristökeskuksesta kertoi metsän monimuotoisuuden ja viheralueiden tärkeydestä ja suojeleasiantuntija **Keijo Savola** Suomen Luonnonsuojeluliitosta kertoi näkemyksiä Kirkkonummen metsäsunnitelmaluonnoksesta. Luennot herättivät vilkasta keskustelua.

Viikon luentojen aikana lintuja lähes-

tyttiin useasta eri näkökulmasta. Ornitologi ja tietokirjailija **Lasse J. Laine** sekä syvällisesti lintuharrastukseen perehtyneet **Markku Jämsä**, **Olli Saksela** ja **Pertti Panula** kertoivat sanoin ja hienoin kuvin kokemuksistaan lintujen parissa.

Lasse J. Laine kertoi 120 koululaiselle sekä iltayleisölle koulupojan harrastuksesta, josta kehkeytyi ammatti. Hän luennoi värikkäästi seikkailuistaan eri mantereilla, vaihtaen retkikohdetta viidakosta tai jäätiköltä kaupunkiluontoon. **Markku Jämsä** avasi taitavasti Porkkalanniemen erityisyyttä ja monipuolisuutta jokaisena vuodenaikana. Hänen jälkeensä **Olli Saksela** lennätti kuulijat vaikuttavasti niemen kärjestä karulle ulkosaarelle, jolla samainen 'pikaporukka' on seurannut arktikaa jo yli 50 vuoden ajan. Pitkään petolintuja renkastanut **Pertti Panula** kertoi koskettavasti niiden suojelusta, ja antoi lisäksi neuvoja, miten tavalliset luonnossa kulkijat voivat havainnoida lintuja ja edistää niiden suojelua.

Viikonvaihteen muut tapahtumat levittäytyivät Porkkalan kärjessä ns. välitärkeen ja Luotsiaseman Haahka-lavalle, Meikon metsiin sekä jälleen keskustan torille. Lauantaina ja sunnuntaina kymmenen opasta päivysti niemenkärjessä

ja lauantain vastaisena yönä pidettiin myös kaikille avoin linturalli. Myös lapsille oli oma retki. Palkittu luontokonkari **Pekka Borg** ohjasi retken Meikossa ja sunnuntaina SLL:n tiedottaja **Matti Nieminen** ja kappalainen **Terho Haataja** tarkkailivat muuttoa paikalle tulleiden kuntalaisten kanssa tapulilla. Lajeja kertyi 30.

Ennuste sadesäästä saattoi verottaa kävijämäärää lauantaina Porkkalanniemessä. Se oli harmi, sillä kärjessä ei sataanut koko päivänä. Kuitenkin molempina päivinä paikalle tuli retkeilijöitä nimenomaan tapaamaan oppaita ja keskustelemaan luonnosta ylipäätään, synnyttäen antoisia kohtaamisia. Kaukoputkella katselu oli usealle kävijälle elämys. Erityisen hienon lisän toi lauantaina ja sunnuntaina partiolaisten retki kärkeen. Kaikki 60 lasta saivat tilaisuuden tarkkailla putkella merellä kelluvia sorsia, hanhia ja muita lintuja, lisäksi osa heistä sai hienon oppitunnin oppaina toimineilta **Juha Lindyltä** ja **Ina Tirrilältä**. Heidän ja järjestäjien lisäksi oppaina toimivat **Riitta Hukkanen**, **Rauna Lilja**, **Hanna Mensonen**, **Asko Mäenpää**, **Eetu Paljakka**, **Ia Rinne** sekä **Virve Viertiö**.

Hanna Mensonen

Tringan ja Hakin alueella syyslaskennassa noin 16 500 valkoposkihanhea

Lauantaina 7.9. suoritettun laskennan tarkkuus oli hyvä, jopa erinomainen. Tärkeimmät yöpymispaikat eli Laajalahti ja Vanhankaupunginlahti laskettiin tarkasti. Kirkkonummen hanhista saatiin hyvä kokonaisarvio. Hakin alueen pellot ja Sipoon kohteetkin tarkistettiin vuosien tauon jälkeen hyvin tuloksin. Osa Vantaan pelloista jäi tarkistamatta, samoin esimerkiksi Leppävaaran urheilupuisto.

Kirkkonummen, Sipoon ja Hakin alueen hanhia lie turvallista käsitellä erillisinä kokonaisuuksina. Näiden osalta kokonaisluvut ovat seuraavat: Kirkkonummi 2454 (maksimi), Sipoo 1658 ja Hakki 1210. Vantaan, Espoon ja Helsingin osalta havainnot koskevat todennäköisesti lähinnä Viikissä ja Laajalahdella yöpyneitä hanhia. Lisäksi Kajuuttaluodoilta ilmoitettiin neljä yöpyvää – olisiko tämä perinteinen yöpymispaikka vähitellen väistymässä hanhien käytöstä?

Syyskuun alussa laskettiin Haltialan pelloilta parhaimmillaan jopa 6000 hanhea, mutta laskenta-aikaan siellä oli sel-

västi hiljaisempaa. Viikin hanhista iso osa jäi Viikkiin, loput jatkoivat ilmeisesti Haltialaan ja Vantaalle, jonne suuntasi myös osa Laajalahden hanhista. Osa Laajalahden hanhista jatkoi ruokailemaan länteen, esimerkiksi Matalajärven eteläpuolisella pellolla näkyi 1200 linnun parvi. Vuosaaren kasalta havaittiin päivän aikana vain kaksi parvea, joista isompi a800 suuntasi länteen Talosaaren suunnalta – nämä linnut lienevät Vantaan kautta kiertäneitä Viikin yöpyjiä.

Ennakkoon ilmoittautuneiden laskijoiden lisäksi Tiirasta ja muualtakin saatiin useita lisähavaintoja. Tämä johti useammassa kohteessa tilanteeseen, jossa sama alue oli laskettu useaan kertaan eri laskijoiden toimesta. Suosittelem vahvasti ennakoilmoittautumista myös jatkossa ”turhan” laskentatyön välttämiseksi.

Yhteensä hanhia havaittiin Tringan alueella 16503. Luku sisältää lasketut yöpymisparvet ja laskenta-aikaan havaitut paikalliset hanhet pois lukien samoiksi tulkitut linnut. Kyseessä on siis enem-

Kasvua on edellisvuodesta melkein 20 prosenttia, mutta osa kasvusta selittyy kattavammalla havainnoinnilla.

mänkin valistunut arvio kuin tarkka määrä. Edellisen vuoden tulokseen (13790) verrattuna kasvua on siis runsaasti, mutta ero selittyy suurimmaksi osaksi Sipoon kohteiden hanhilla. Ilman näitä hanhia kanta kasvoi vain lievästi – samaan tapaan kuin koko maassa.

Kiitän lämpimästi kaikkia osallistuneita hienosta talkoohengestä! Erikoiskii- tokset kuuluvat **Jan Södersvedille** Hakin alueen laskentojen koordinoinnista.

Aapo Salmela
Laskentakoordinaattori

Koko maan kattavassa syyslaskennassa tavattiin yli 33 000 valkoposkihanhea

Koko maan kattavassa vuoden 2019 syyslaskennassa havaittiin 7.–8.9. yhteensä noin 33 600 valkoposkihanhea. Hanhien määrä on kasvanut 13 prosenttia vuodena 2018 laskennasta. Liki puolet valkoposkihanhista tavattiin pääkaupunkiseudulla Tringan ja Hakin alueilla.

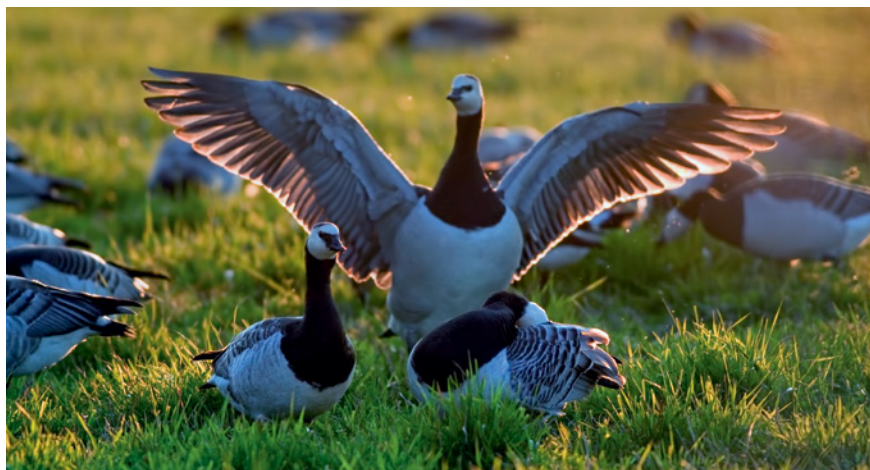
Varsinais-Suomen hanhikanta laski jo neljäntenä vuotena peräkkäin, mutta Pohjanlahden valkoposkihanhikanta kasvaa edelleen. Torniossa havaittiin laskentahistorian aikana ensimmäistä kertaa yli 100 valkoposkea ja Vaasan seudulla nähtiin jo 1400 yksilöä. Eniten hanhia nähtiin Porin seudulla: 6190.

Sisämaassa kasvu oli suhteellisesti

suurinta (+66%), mutta määrät siellä ovat vielä suhteellisen pieniä, lukuun ottamatta Hollolan–Lahden aluetta. Itäisellä Suomenlahdella valkoposkihan-

hien määrä on pysytellyt pari viime vuotta suurin piirtein samana.

Risto Nevanlinna

Valkoposkihanhia
Branta leucopsis Viikin pellolla
2.10.2009 © Jari Kostet